

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: U-VIIA-2821/2025

Zagreb, 2. lipnja 2025.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Miroslav Šeparović, predsjednik Suda, te suci Andrej Abramović, Mato Arlović, Sanja Bezbradica Jelavić, Dražen Bošnjaković, Ante Galić, Biljana Kostadinov, Lovorka Kušan, Maša Marochini Zrinski, Rajko Mlinarić, Goran Selanec, Frane Staničić i Miroslav Šumanović, odlučujući u izbornom sporu o žalbi Daniela Mijatovića, kandidata na kandidacijskoj listi i ovlaštenog predstavnika političke stranke Pravo i Pravda u postupku izbora za članove gradskog vijeća Grada Zadra, na sjednici održanoj 2. lipnja 2025. jednoglasno je donio

O D L U K U

I. Usvaja se žalba Daniela Mijatovića, kandidata na rednom mjestu broj 2 kandidacijske liste i ovlaštenog predstavnika gradske organizacije političke stranke Pravo i Pravda na izborima za članove gradskog vijeća Grada Zadra (dalje u izreci: kandidat), podnesena protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Zadarske županije klasa: 012-07/25-01/3, urbroj: 2198-10-25-82 od 29. svibnja 2025.

II. Ukida se rješenje Županijskog izbornog povjerenstva Zadarske županije klasa: 012-07/25-01/3, urbroj: 2198-10-25-82 od 29. svibnja 2025. kojim je odbačen kao nedopušten prigovor kandidata od 27. svibnja 2025.

III. Predmet se vraća Županijskom izbornom povjerenstvu Zadarske županije na ponovni postupak radi donošenja novog rješenja o prigovoru kandidata od 27. svibnja 2025.

O b r a z l o ž e n j e

1. Daniel Mijatović, kandidat na listi političke stranke Pravo i Pravda u postupku izbora članova Gradskog vijeća Grada Zadra (u daljnjem tekstu: žalitelj), podnio je 31. svibnja 2025., u skladu s člankom 131. stavkom 1. Zakona o lokalnim izborima ("Narodne novine" broj 144/12., 121/16., 98/19., 42/20., 144/20. i 37/21.; u daljnjem tekstu: ZoLI), žalbu protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Zadarske županije klasa: 012-07/25-01/3, urbroj: 2198-10-25-82 od 29. svibnja 2025. (u daljnjem tekstu: pobijano rješenje), kojim je odbačen kao nedopušten njegov prigovor podnesen 27. svibnja 2025. nakon prethodno izvršenog uvida u glasačke listiće na biračkim mjestima brojeva 8 i 59.

1.1. Pobijanim rješenjem prigovor je, u bitnome, ocijenjen nedopuštenim zato što je odlukom Ustavnog broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. (www.usud.hr) žaliteljeva ranija žalba od 23. svibnja 2025. već odbijena (kao neosnovana) u odnosu na sva biračka mjesta u postupku izbora članova gradskog vijeća Grada Zadra.

1.2. U žalbi podnesenoj Ustavnom sudu u ovom predmetu žalitelj, u bitnome, prigovara da je njegov prigovor od 27. svibnja 2025. podnesen u odnosu na novu izbornu radnju, uvida u izborni materijal koji je obavljen 27. svibnja 2025. i da stoga odlukom Ustavnog broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. nije moglo biti odlučeno o toj izbornoj radnji pa stoga ni prigovor od 27. svibnja 2025. nije mogao biti ocijenjen nedopuštenim.

1.3. Županijsko izorno povjerenstvo Zadarske županije (u daljnjem tekstu: ŽIP) prosljedilo je 31. svibnja 2025. žalbu iz članka 131. stavka 1. ZoLI-ja Ustavnom sudu na odlučivanje, a isti dan je na zahtjev Ustavnog suda dostavilo i dodatno zatražene isprave te druga očitovanja koja su ocijenjena važnima s obzirom na povezanost ovog izbornog spora s odlukom Ustavnog suda broj: U-VIIA-2752/2025 od 28. svibnja 2025. (www.usud.hr) kojom je usvojena žalba političke stranke Socijaldemokratske partije Hrvatske, zastupane po Danielu Radeti i već naložena kontrola nevažećih glasačkih listića i prebrojavanje glasova na izborima za gradsko vijeće Grada Zadra na istom biračkom mjestu broj 8.

Žalba je osnovana.

2. Žalitelj je prvo Ustavnom sudu u predmetu broj: U-VIIA-2660/2025 podnio 23. svibnja 2025. žalbu protiv rješenja Županijskog izbornog povjerenstva Zadarske županije klasa: 012-07/25-01/3, urbroj: 2198-10-25-23 od 20. svibnja 2025. kojim je odbijen kao neosnovan njegov prigovor protiv rješenja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Zadra klasa: 012-01/25-01/01, urbroj: 2198-1-150 od 19. svibnja 2025. koji su objavljeni (privremeni) rezultati izbora za članova gradskog vijeća Grada Zadra.

2.1. Taj je prigovor bio podnesen zbog navodnih nepravilnosti pri prebrojavanju glasačkih listića u postupku izbora gradskog vijeća Grada Zadra i odnosio se na sva biračka mjesta u Gradu Zadru, a temeljio se na navodima žalitelja o nepravilnostima koje su navodno uočili njegovi promatrači tijekom prebrojavanja glasačkih listića na dan održavanja prvog kruga izbora 18. svibnja 2025. Žalitelj je u podnesenom prigovoru stoga tražio ponovno prebrojavanje glasačkih listića na svim biračkim mjestima u Gradu Zadru.

2.2. Rješenjem ŽIP-a klasa: 012-07/25-01/3, urbroj: 2198-10-25-23 od 20. svibnja 2025. taj je prigovor ocijenjen neosnovanim, u bitnome, zato što je iz zapisnika o radu biračkih odbora sa svih biračkih mjesta, a koji predstavljaju javne isprave, proizlazilo da članovi biračkog odbora i/ili promatrači nisu unijeli nikakve primjedbe na sadržaj zapisnika o radu biračkih odbora i način utvrđivanja nevažećih i važećih glasačkih listića i broju glasova koji je pripao pojedinim listama, dok su navodi njegovog prigovora bili uopćeni i pritom nisu bili potkrijepljeni nikakvim dokazima.

2.3. U žalbi koju je podnio Ustavnom sudu 23. svibnja 2025. žalitelj je također općenito osporio rezultate na svim biračkim mjestima u Gradu Zadru, odnosno činjenicu postojanja većeg broja nevažećih listića na svim biračkim mjestima. Tvrdio je i da njegovoj listi nedostaje svega jedan glas za prelazak praga od 5 % za sudjelovanje u raspodjeli mandata u gradskom vijeću Grada Zadra.

2.4. U žalbi od 23. svibnja 2025. žalitelj nije navodio da je zatražio uvid u izborne materijale ili da mu je uvid u izborne materijale odbijen. Tek je navodio da će do uvida u sve glasačke listiće i izborne materijale "doći nakon predaje ove žalbe sukladno članku 124. stavku 3. Zakona o lokalnim izborima, koji propisuje pravo promatrača na uvid u cjelokupni izborni materijal do proglašenja konačnih potpunih rezultata izbora. U tom kontekstu, može se dogoditi da, ukoliko Ustavni sud odbije ovu žalbu, uvidom u izborni materijal budu naknadno utvrđene nepravilnosti koje su od odlučnog značaja za konačni sastav Gradskog vijeća. Takva bi situacija stvorila ozbiljan pravni i politički presedan - da su nepravilnosti utvrđene na zakonit način, no da nadležne institucije, uključujući Županijsko izborno povjerenstvo i Ustavni sud, odbijaju zahtjeve za ponovnim prebrojavanjem biračkih listića i ispravkom izbornog rezultata."

2.5. Odlukom Ustavnog suda broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. žalba od 23. svibnja 2025. odbijena je kao neosnovana sa sljedećim obrazloženjem:

"6. Razmatrajući osnovanost žalbenih navoda, iz osporenog rješenja proizlazi da je ŽIP odbio prigovor žalitelja o nepravilnostima u izbornom postupku u bitnome iz razloga jer je iz zapisnika o radu biračkih odbora razvidno da njihovi članovi kao ni promatrači, nisu stavili primjedbe na rad biračkih odbora, a žalitelj nije pružio dokaze za svoje tvrdnje o nepravilnostima u radu biračkih odbora.

7. Ustavni sud je s osobitom pažnjom razmotrio prigovor podnositelja koji upućuje na moguće nepravilnosti u evidentiranju važećih i nevažećih glasačkih listića na pojedinim biračkim mjestima te okolnost da mu za ostvarivanje mandata u Gradskom vijeću Grada Zadra nedostaje jedan glas. S obzirom na ostvarene rezultate, taj broj glasačkih listića nedvojbeno je mogao biti od utjecaja na konačni ishod provedenih izbora, odnosno diobu mjesta u Gradskom vijeću Grada Zadra.

Međutim, iz dostavljene dokumentacije proizlazi da niti u jednom zapisniku sa 71 biračkog mjesta o izborima članova za Gradsko vijeće Grada Zadra nisu unesene primjedbe promatrača, pa tako ni primjedbe promatrača političke stranke Pravo i Pravda. Iz navedenog je razvidno da promatrači političke stranke Pravo i Pravda na dan izbora nisu imali nijednu primjedbu koja bi se odnosila na postupak prebrojavanja i utvrđivanja valjanosti glasačkih listića ili na broj glasova navedenih u zapisnicima biračkih odbora na tim biračkim mjestima.

Imajući u vidu navedenu okolnost, Ustavni sud utvrđuje da je osporeno rješenje doneseno u skladu s mjerodavnim člancima ZoLI-ja i da njime nije povrijeđeno izborno pravo žalitelja, zbog čega se njegova žalba smatra neosnovanom."

3. Nakon odluke Ustavnog suda broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025., 27. svibnja 2025. Gradsko izborno povjerenstvo Grada Zadra dalo je uvid u izborni materijal promatračici žaliteljeve kandidacijske liste, gđi Vesni Marić Mijatović, čiji je tijek evidentiran pribavljenim dokumentom tog povjerenstva "Zapisnikom o izvršenom uvidu od 27. svibnja 2025. povodom Zahtjeva promatrača Vesna Marić-Mijatović - stanka Pravo i Pravda za uvid u cjelokupni izborni materijal na određenim biračkim mjestima na izborima za Gradsko vijeće 2025." (u daljnjem tekstu: Zapisnik o uvidu u izborni materijal).

3.1. Iz Zapisnika o uvidu u izborni materijal proizlazi da je promatračica žalitelja izvršila uvid u izborni materijal s više biračkih mjesta, uključujući biračka mjesta brojeva 8 i 59.

3.2. U odnosu na izborni materijal s biračkog mjesta broj 8, stavila je primjedbu na zapisnik da je na glasačkom listiću serijskog broja 0006336 zaokružen broj 7 kandidacijske liste stranke Pravo i Pravda i da se ispod otisnutog teksta glasačkog listića tek nalazi nečitak tekst ispisan rukopisom koji počinje s neće, ne može ili slično.

3.3. U odnosu na biračko mjesto broj 59 stavila je primjedbu da je na glasačkom listiću serijskog broja 0039648 preko rednog broja 7 kandidacijske liste stranke Pravo i Pravda stavljen križić umjesto krug.

4. Nakon izvršenog uvida u izborne materijale, žalitelj je isti dan 27. svibnja 2025. podnio prigovor iz članka 128. stavka 1. ZoLI-ja zbog nepravilnosti u postupku izbora predstavničkog tijela, odnosno gradskog vijeća Grada Zadra, nadležnom ŽIP-u.

4.1. U tom prigovoru žalitelj se žalio na izborni rezultat s biračkog mjesta broj 59 i glasački listić serijskog broja 0039648 na kojem je preko rednog broja 7 kandidacijske liste stranke Pravo i Pravda stavljen križić umjesto krug. U bitnome, žalitelj je smatrao da je stavljanjem križića nedvojbeno izražena volja birača i da se i taj glasački listić treba pribrojati važećim glasačkim listićima njegove kandidacijske liste.

4.2. U tom prigovoru također se žalio na izborni rezultat s biračkog mjesta broj 8 smatrajući da je na glasačkom listiću serijskog broja 0006336 na kojem je zaokružen broj 7 kandidacijske liste stranke Pravo i Pravda nedvojbeno izražena volja birača te da se i taj glasački listić treba pribrojati rezultatu njegove kandidacijske liste.

5. U očitovanju dostavljenom na zahtjev Ustavnog suda 31. svibnja 2025., ŽIP je naveo da nakon odluke Ustavnog suda broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. o odbijanju žaliteljeve žalbe od 23. svibnja 2025., nije vršena ponovljena kontrola i prebrojavanje nevažećih glasačkih listića na biračkom mjestu broj 59.

5.1. Kontrola i ponovljeno prebrojavanje glasačkih listića izvršeni su samo na biračkom mjestu broj 8 u skladu s odlukom Ustavnog suda broj: U-VIIA-2752/2025 od 28. svibnja 2025. kojom je usvojena žalba političke stranke Socijaldemokratske partije Hrvatske, zastupane po Danielu Radeti, podnesena protiv rješenja ŽIP-a klasa: 012-07/25-01/3, urbroj: 2198-10-25-66 od 25. svibnja 2025., i kojom je naloženo ŽIP-u izvršiti kontrolu nevažećih glasačkih listića i prebrojavanje glasova na izborima za gradsko vijeće Grada Zadra na biračkom mjestu broj 8.

6. ŽIP je održao je 29. svibnja 2025. dvije sjednice:

a) sjednicu koja je započela u 10:20 h, sazvana u povodu ukidne odluke Ustavnog suda broj: U-VIIA-2752/2025 od 28. svibnja 2025. kojom je usvojena žalba Socijaldemokratske partije Hrvatske, zastupane po Danielu Radeti, i na kojoj je sastavljen "Zapisnik sačinjen povodom kontrole nevažećih glasačkih listića i prebrojavanja glasova na biračkom mjestu br. 8 za gradsko vijeće Grada Zadra, sukladno odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-VIIA-2752/2025 od 28.

svibnja 2025." (u daljnjem tekstu: Zapisnik o ponovljenom prebrojavanju nevažećih glasačkih listića na biračkom mjestu broj 8.);

b) sjednicu koja je započela u 11:30h, a sazvana je u povodu žaliteljevog prigovora od 27. svibnja 2025., i na kojoj je sastavljen "Zapisnik sačinjen povodom prigovora Daniela Mijatovića, kandidata za gradsko vijeće Grada Zadra na listi Pravo i Pravda od 29. svibnja 2025." (u daljnjem tekstu: zapisnik o žaliteljevom prigovoru na nevažeće glasačke listiće na biračkim mjestima brojeva 8 i 59).

6.1. Na obje sjednice bila je prisutna promatračica žaliteljeve kandidacijske liste, gđa Vesna Marić Mijatović, te promatrač Socijaldemokratske partije Hrvatske.

6.2. Zapisnikom o ponovljenom prebrojavanju nevažećih glasačkih listića na biračkom mjestu broj 8 ponovo je ocijenjen nevažećim glasački listić serijskog broja 0006336 kojem je žalitelj također prigovarao u svom prigovoru od 27. svibnja 2025.

6.3. Zapisnikom o žaliteljevom prigovoru na nevažeće glasačke listiće na biračkim mjestima brojeva 8 i 59 je konstatirano da je šest članova ŽIP-a glasovalo za odluku kojom se prigovor žalitelja od 27. svibnja 2025. odbacuje kao nedopušten jer je o njemu već pravomoćno odlučeno odlukom Ustavnog suda broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. kojom je odbijena njegova žalba od 23. svibnja 2025., a koja se odnosila na sva biračka mjesta u Gradu Zadru.

6.4. S druge strane, dva člana tog povjerenstva protivila su se takvom prijedlogu odluke, među ostalim, i zato što se o spornom glasačkom listiću serijskog broja 0006336 s biračkog mjesta broj 8 provelo ponovljeno prebrojavanje i ocjena o tome je li taj glasački listić nevažeći, sve u skladu s ukidnom odlukom Ustavnog suda broj: U-VIIA-2752/2025 od 28. svibnja 2025. kojom je usvojena žalba političke stranke Socijaldemokratske partije Hrvatske, zastupane po Danielu Radeti, i naloženo ponovljeno prebrojavanje nevažećih glasačkih listića na biračkom mjestu broj 8.

7. Ovdje pobijanim rješenjem odbačen je kao nedopušten podnositeljev prigovor od 27. svibnja 2025., koji se odnosio na glasački listić serijskog broja 0006336 s biračkog mjesta broj 8 i glasački listić serijskog broja 0039648 s biračkog mjesta broj 59, sa sljedećim obrazloženjem (nap. Ustavnog suda: pojedine dijelove obrazloženja posebno naglasio Ustavni sud):

"5. Ovo Povjerenstvo je svojim rješenjem KLASA: 012-07/25-01/3, URBROJ: 2198-10- 25-23 od 20. svibnja 2025. odbilo kao neosnovan prigovor političke stranke Pravo i Pravda u Gradu Zadru izjavljen protiv rješenja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Zadra, KLASA: 012-01/25-01/01, URBROJ: 2198-1-150 od 19. svibnja 2025., koje se odnosi na objavljene rezultate u postupku izbora za gradsko vijeće Grada Zadra.

5.1. U prigovoru povodom kojega je ovo Povjerenstvo odlučivalo politička stranka Pravo i Pravda, zastupana po Danielu Mijatoviću isticala je nepravilnosti u postupku izbora za gradsko vijeće, konkretno da su zabilježene nepravilnosti u brojanju glasačkih listića, uključujući moguća pogrešna evidentiranja važećih i nevažećih listića na pojedinim biračkim mjestima, kao i da postoje sumnje da određeni glasački listići nisu ispravno evidentirali ili su pogrešno proglašeni nevažećima, a razlika između pojedinih kandidacijskih lista u broju glasova za osvajanje posljednjeg mandata da je izuzetno mala, te bi ponovno brojanje moglo utjecati na konačnu raspodjelu mandata.

6. Postupajući po prigovoru Daniela Mijatovića, kandidata na listi političke stranke Pravo i Pravda izjavljenog protiv navedenog rješenja ovog Povjerenstva od 20. svibnja 2025., Ustavni sud Republike Hrvatske svojom odlukom broj U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. odbio je podnesenu žalbu te je u obrazloženju naveo da je s osobitom pažnjom razmotrio prigovor podnositelja koji upućuje na moguće nepravilnosti u evidentiranju važećih i nevažećih listića na pojedinim biračkim mjestima, međutim, da iz dostavljene dokumentacije proizlazi da niti u jednom zapisniku sa 71 biračkog mjesta o izborima članova za gradsko vijeće grada Zadra nisu unesene primjedbe promatrača, pa tako ni primjedbe promatrača političke stranke Pravo i Pravda koje bi se odnosile na postupak prebrojavanja i utvrđivanja valjanosti glasačkih listića ili broj glasova navedenih u zapisnicima biračkih odbora na tim biračkim mjestima.

7. Prigovaratelj u konkretnom slučaju izdvaja kao sporna dva biračka mjesta i to biračko mjesto broj 8 i 59, ističući da su na istima pronađeni dvojbeni nevažeći listići, međutim, **Ustavni sud je u svojoj odluci od 24. svibnja 2025. o prigovoru podnositelja već pravomoćno odlučio time što je ocijenio da nije bilo nepravilnosti u evidentiranju nevažećih i važećih listića na pojedinim biračkim mjestima, odnosno da iz zapisnika o radu biračkih odbora sa 71 biračkog mjesta o izborima članova za gradsko vijeće Grada Zadra nisu unesene primjedbe promatrača, čime se zapravo očitovao i o biračkim mjestima broj 8 i broj 59."**

8. Podnositeljevi prigovori, izneseni Ustavnom sudu u žalbi podnesenoj protiv ovdje pobijanog rješenja, u relevantnom dijelu glase kako slijedi:

"U navedenom rješenju ističe se kako je prigovor navodno podnesen protiv rješenja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Zadra (KLASA: 012-01/25-01/01, URBROJ: 2198-1-150) od 19. svibnja 2025. (proglašenje privremenih rezultata), što ne odgovara činjeničnom stanju.

U navedenom rješenju ističe se kako je prigovor navodno podnesen protiv rješenja Gradskog izbornog povjerenstva Grada Zadra (KLASA: 012-01/25-01/01, URBROJ: 2198-1-150) od 19. svibnja 2025. (proglašenje privremenih rezultata), što ne odgovara činjeničnom stanju.

Prigovor je, naime, podnesen protiv navedenog rješenja te druge, s njim neodvojivo povezane izborne radnje, utvrđene Zapisnikom Gradskog izbornog povjerenstva od 27. svibnja 2025. u 12:10 sati, što je u prigovora detaljno opisano i obrazloženo.

Ustavni sud nije ranije odlučivao o konkretnoj izbornoj radnji jer ona tada nije bita ni provedena niti je egzistirala kao pravna činjenica, radnja uvida u izborni materijal izvršena je 27. svibnja kako i proizlazi iz zapisnika pa je stoga nemoguće da je Ustavni sud mogao odlučivati o njoj svojom ranijom odlukom.

Sukladno pravima i obvezama promatrača iz 'Obvezatnih uputa broj L VID' jasno je navedeno: 'Promatrač ima pravo izvršiti uvid u izborni materijal sve do proglašenja konačnih rezultata izbora, osim izvadaka iz popisa birača i potvrda na osnovi kojih su birači glasovali.'

Dana 27. svibnja 2025., u vremenu od 11:45 do 12:10, izvršena je nova izborna radnja Gradskog izbornog povjerenstva, o čemu je sastavljen zapisnik, koji prilažemo u privitku. Zapisnik je zaključen u 12:10 sati, a iz njega je razvidno da su unutar nevažećih listića pronađen važeći listić, koji bitno mijenja rezultate lokalnih izbora za Gradsko vijeće Grada Zadra.

Ponovno je potrebno napomenuti: radi se o radnji Gradskog izbornog povjerenstva, koje je utvrdilo nepravilnosti u izbornom materijalu. Tek nakon toga, postalo je jasno činjenično stanje a uvid se mogao vršiti samo i jedino u terminu kojeg je odredilo Gradsko izorno povjerenstvo.

Isticano da je nova izborna radnja nastala 27. svibnja 2025., te je prigovor na istu podnesen pravodobno, odmah po saznanju o nepravilnostima

Iz samoga prigovora jasno je da je prigovor stavljen na izbornu radnju izvršenu 27. svibnja 2025. u vezi s Rezultatima izborima od 18. svibnja 2025., a identičan stav zauzeo je potpredsjednik ŽIP-a g. Ante Đačić koji navodi: '...potpuno je jasno iz ostatka sadržaja prigovora da se on žali na izbornu radnju provedenu dana 27. svibnja. S obzirom na odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske za biračko mjesto br. 8 potpuno je jasno da se moramo upustiti u meritorno odlučivanje...'

S obzirom da je kandidatu na listi pod brojem 7. I nositelju liste Roberta Modriću nedostajao jedan glas za osvajanje mandata i ulaska u Gradsko vijeće, uvidom u izborni materijal utvrdili smo kako je isti ipak pronađen i evidentiran na biračkom mjestu br. 59-serijski broj listića: 39648, o čemu je upoznato Gradsko izborno povjerenstvo, kao i Županijsko izborno povjerenstvo kojem je dostavljen zapisnik o provedenom postupku i pronađenim nepravilnostima. Prema svemu navedenom potrebno je izvršiti korekciju zapisnika na Biračkom mjestu br. 59 te korekciju izbornih rezultata za Gradsko vijeće Grada Zadra.

Iz zapisnika koji se prilaže ovoj žalbi proizlazi da je na biračkom mjestu br. 59 na listiću serijskog broja 39648 preko rednog broja 7. stavljen križić umjesto krug, a listić je proglašen nevažećim umjesto da je pribrojan ukupnom broju glasova listi pod rednim brojem 7.

Da je križić preko rednog broja liste umjesto zaokruživanja valjan način izražavanja volje birača potvrdio je i Ustavni sud u svojim ranijim odlukama.

Tako Ustavni sud u svojoj odluci NN 71/2013 (14.6.2013.), Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-VIIA-3278/2013 od 11. lipnja 2013. navodi sljedeće:

(...)

Kako je iz iste odluke Ustavnog suda vidljivo, tada je Županijskog izbornog povjerenstva Osječko-baranjske županije (9 za i 2 protiv) utvrdilo i proglasilo važećima tri glasačka listića na kojima su birači svoju volju za glasovanje ostvarili na način da su na redni broj ispred imena kandidata stavili križić te su svoju odluku ispravno obrazložili na sljedeći način:

'Člankom 72. Zakona o lokalnim izborima propisano je da je važeći glasački listić onaj iz kojeg se na siguran i nedvojben način može utvrditi za kojeg je kandidata birač glasovao. Stoga je Županijsko izborno povjerenstvo, sukladno navedenoj zakonskoj odredbi i odlukama Ustavnog suda broj U-VIIA/2613/2009 i U-VIIA/2819/2009, utvrdilo, imajući u vidu različitu dobnu i obrazovnu strukturu birača, kao i činjenicu da u životno brojnim situacijama osobe svoju volju u ispunjavanju različitih dokumenata ostvaruju stavljanjem križića ispred ili iza dokumenta, bez obzira na uputu da se glasački listić ispunjava zaokruživanjem rednog broja ispred imena kandidata za kojeg se želi glasovati, da su birači, glasujući na naveden način, stavljajući križić preko rednog broja ispred imena kandidata, na nedvojben i siguran način izrazili svoju volju za kojeg kandidata žele glasovati, a pri tomu na tim listićima nema nikakvih drugih znakova koji bi upućivali na zaključak daje volja glasača drugačija od izražene, zbog čega su birački odbori osnovano i zakonito navedene glasačke listiće proglasili važećim, a što je potvrdilo i ovo Županijsko izborno povjerenstvo.'

Rješenjem Županijskog izbornog povjerenstva od 29. svibnja 2025., po našem mišljenju, kompromitiran je izborni proces, a trenutačni privremeni rezultati ne odražavaju stvarnu volju birača."

9. Članci 51. točka 2., 53. točke 1. i 6., 64., 73., 118. stavak 2., 122. stavci 1. - 3., 123., 124. stavak 3., 128. stavci 1. i 2., te 129. stavci 2. i 3. ZoLI-ja glase:

"Županijsko izborno povjerenstvo

Članak 51.

Županijsko izborno povjerenstvo:

(...)

2. nadzire rad općinskih i gradskih izbornih povjerenstava,

(...)"

"Gradsko i općinsko izborno povjerenstvo

Članak 53.

Gradsko izborno povjerenstvo i općinsko izborno povjerenstvo:

1. izravno brine o zakonitoj pripremi i provedbi izbora za članove općinskog, odnosno gradskog vijeća, kao i za izbor općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i zamjenika gradonačelnika,

(...)

6. nadzire rad biračkih odbora na biračkim mjestima,

(...)"

"Zapisnik o radu biračkog odbora

Članak 64.

(1) Kad birački odbor utvrdi rezultate glasovanja na biračkom mjestu, u zapisnik o svom radu, ovisno o vrsti izbora zabilježiti će:

– broj birača upisan u izvatku iz popisa birača i broj birača koji su predali potvrdu nadležnog tijela (biračko tijelo),

– broj birača koji su pristupili glasovanju prema izvatku iz popisa birača i uz potvrdu za glasovanje,

– broj birača koji su glasovali izvan biračkog mjesta,

– broj birača koji su glasovali na biračkom mjestu uz pomoć druge osobe,

– koliko je birača ukupno glasovalo,

– koliko je glasova dobio svaki pojedini kandidat, odnosno kandidacijska lista,

te

– broj nevažećih glasačkih listića.

(2) U zapisniku o radu biračkog odbora navode se i sve druge činjenice koje su važne za postupak glasovanja.

(3) Sadržaj i oblik zapisnika o radu biračkog odbora, ovisno o vrsti izbora propisuje Državno izborno povjerenstvo.

(4) Svaki član biračkog odbora ovlašten je dati pisane primjedbe na zapisnik.

(5) Zapisnik potpisuju svi članovi biračkog odbora.

(6) Ako član biračkog odbora odbije potpisati zapisnik, o tome se u zapisniku sastavlja službena bilješka, u kojoj se utvrđuje činjenica odbijanja potpisivanja i razlozi odbijanja, ako ih član biračkog odbora navede."

"Nevažeći glasački listić

Članak 73.

Nevažeći glasački listić jest:

1. neispunjeni glasački listić,

2. glasački listić popunjen na način da se ne može sa sigurnošću utvrditi za koju je kandidacijsku listu ili kandidata birač glasovao,

3. glasački listić na kojem je birač glasovao za dvije ili više kandidacijskih lista, odnosno kandidata."

"Članak 118.

(...)

(2) Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a naročito glasovanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal."

"Promatranje rada biračkog odbora

Članak 122.

(1) Promatrač koji promatra rad biračkog odbora ima pravo biti nazočan radu biračkog odbora od pripremanja biračkog mjesta prije njegova otvaranja, za vrijeme

glasovanja, prebrojavanja glasačkih listića i utvrđivanja rezultata glasovanja te ispunjavanja zapisnika o radu biračkog odbora.

(2) Promatraču je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad biračkog odbora u zapisnik o radu biračkog odbora ili ih u pisanom obliku priložiti tom zapisniku.

(3) Birački odbor dužan je primiti pisanu primjedbę promatrača i priložiti je zapisniku o radu biračkog odbora i o tome izdati potvrdu.

(...)

Promatranje rada izbornog povjerenstva

Članak 123.

(1) Promatrač ima pravo biti nazočan radu nadležnog izbornog povjerenstva za vrijeme održavanja sjednica te upozoravati na uočene nepravilnosti.

(2) Promatračima je dopušteno stavljati obrazložene primjedbe na rad izbornog tijela i dužni su ih u pisanom obliku priložiti zapisniku o radu tog izbornog tijela.

(3) Promatrač ima pravo zahtijevati presliku ili prijepis zapisnika o radu izbornog tijela čiji je rad promatrao te ima pravo biti nazočan primopredaji izbornog materijala.

Ovlasti izbornih tijela prema promatračima

Članak 124.

(...)

(2) Izborna tijela dužna su promatračima omogućiti promatranje i praćenje svog rada.

(3) Promatrač ima pravo promatranja cjelokupnog izbornog postupka i pravo uvida u cjelokupni izborni materijal sve do proglašenja službenih konačnih rezultata izbora."

"Prigovor

Članak 128.

(1) Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora za članove predstavničkih tijela jedinica mogu podnijeti političke stranke, nositelji kandidacijske liste birača, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

(2) U postupku kandidiranja ili u postupku izbora za izvršno tijelo jedinice prigovor mogu podnijeti političke stranke, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% birača jedinice u kojoj se provode izbori.

(...)

Članak 129.

(...)

(2) Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove općinskog i gradskog vijeća, općinskih načelnika i gradonačelnika podnosi se županijskom izbornom povjerenstvu.

(3) Prigovor iz stavaka 1. i 2. ovoga članka podnosi se u roku od 48 sati računajući od isteka dana kad je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor.

(...)"

10. Razmatrajući osnovanost žalbenih navoda, Ustavni sud prvo utvrđuje da je pobijanim rješenjem izraženo takvo pravno shvaćanje prema kojem nadležno županijsko izborno povjerenstvo ne može ispitati u biti stvari prigovor kandidata iz članka 128. stavaka 1. i 2. te članka 129. stavka 2. ZoLI-ja o uočenim nepravilnostima u postupku izbora članova gradskog vijeća na određenim biračkim mjestima (ovdje konkretno biračka mjesta brojeva 8 i 59 na kojima su 18. svibnja 2025. provedeni izbori za članove gradskog vijeća Grada Zadra), ako je o neosnovanosti takvog prigovora istog kandidata u odnosu na sva biračka mjesta jedinice lokalne samouprave (grada)

već odlučeno ranijom meritornom odlukom Ustavnog suda, ovdje konkretno odlukom Ustavnog suda broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. kojom je odbijena ranija žalba istog kandidata podnesena protiv rješenja istog županijskog izbornog povjerenstva kojom je njegov raniji prigovor iz članka 128. stavaka 1. i 2. te članka 129. stavka 2. ZoLI-ja već ocijenjen neosnovanim u odnosu na sva biračka mjesta na kojima se provodio postupak izbora članova gradskog vijeća Grada Zadra.

11. U odnosu na žaliteljeve navode da je nakon odluke Ustavnog suda broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. provedena nova izborna radnja, konkretno 27. svibnja 2025. izborna radnja uvida u glasačke listiće na dva biračka mjesta koja su po ocjeni žaliteljeve promatračice pogrešno i na štetu žalitelja ocijenjena nevažećim, Ustavni sud je u točki 6. odluke broj: U-VIIA-2752/2025 od 28. svibnja 2025. zauzeo novo stajalište prema kojem se omogućivanje uvida u izborni materijal ovlaštenom podnositelju prigovora iz članka 128. stavaka 1. i 2. ZoLI-ja smatra novom izbornom radnjom, neovisno o radnji objave privremenih izbornih rezultata koja je bila obavljena ranije.

11.1. Ustavni sud je stoga zaključio da se rok za podnošenje prigovora iz članka 129. stavka 2. ZoLI-ja treba računati od dana obavljanja nove izborne radnje uvida u izborni materijal, te je u potonjem izbornom sporu usvojio žalbu kandidata i utvrdio da je potrebno da ŽIP izvrši kontrolu i ponovno prebrojavanje nevažećih glasačkih listića na izborima za članove gradskog vijeća Grada Zadra na biračkom mjestu broj: 8 kako bi se utvrdilo odražavaju li trenutačni utvrđeni privremeni rezultati (ili ne odražavaju) stvarnu volju birača, a posebno da ocijeni valjanost spornog glasačkog listića serijskog broja 0006336, te da po potrebi u slučaju utjecaja na rezultate donese novu odluku o rezultatima lokalnih izbora za izbor članova gradskog vijeća Grada Zadra.

12. Nastavno na navedeno, Ustavni sud utvrđuje da je obavljanje uvida u izborni materijal 27. svibnja 2025. od strane promatračice žalitelja, o kojem je sastavljen Zapisnik o uvidu u izborni materijal na kojem su konstatirane pisane primjedbe promatračice u odnosu na glasački listić serijskog broja 0006336 s biračkog mjesta broj: 8 i glasački listić serijskog broja 0039648 s biračkog mjesta broj: 59, predstavljale nove izborne radnje.

13. Budući da te izborne radnje nisu bile provedene prije donošenja odluke Ustavnog suda broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. kojom je odbijena općenita i paušalna žalba od 23. svibnja 2025., a koju je žalitelj podnio bez prethodnog uvida u izborni materijal; a osobito imajući u vidu da je postupajući po odluci Ustavnog suda broj: U-VIIA-2752/2025 od 28. svibnja 2025. kojom je usvojena žalba drugog kandidata nadležno županijsko izborni povjerenstvo ionako ponovo moralo odlučiti o tome je li sporni glasački listić serijskog broja 0006336 s biračkog mjesta broj: 8 (ne)važeći; Ustavni sud utvrđuje da pravomoćnošću njegove odluke broj: U-VIIA-2660/2025 od 24. svibnja 2025. na koju se poziva ovdje pobijano rješenje ne mogu biti obuhvaćene činjenice koje nisu postojale prije njezinog donošenja, kao ni činjenice o kojima je postupak ponovljenog odlučivanja bio u tijeku pred nadležnim županijskim izbornim povjerenstvom u vrijeme donošenja ovdje pobijanog rješenja.

14. Slijedom navedenog, Ustavni sud utvrđuje da je osporenim rješenjem povrijeđeno izborni pravo žalitelja na meritorno ispitivanje njegovog prigovora iz članka 128. stavaka 1. i 2. ZoLI-ja zbog čega je njegova žalba iz članka 131. stavka 1. ZoLI-ja osnovana.

15. U ponovljenom postupku ŽIP je dužan iznova ocijeniti je li glasački listić serijskog broja 0039648 s biračkog mjesta broj 59 (ne)važeći.

16. Ovisno o utjecaju na izborne rezultate navedenih nevažećih glasačkih listića, potrebno je da Gradsko izborno povjerenstvo Grada Zadra razmotri donošenje nove odluke o rezultatima lokalnih izbora za izbor članova gradskog vijeća Grada Zadra.

17. Stoga je na temelju članka 125. alineje 9. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.) i članka 87. alineje 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 99/99., 29/02. i 49/02. - pročišćeni tekst), odlučeno je kao u izreci.

PREDSJEDNIK

dr. sc. Miroslav Šeparović, v. r.